

KULTŪRAS NORIŠU PIEDĀVĀJUMA IZLASE

2024. gada APRĪLIS

MŪZIKA

Multimediāla monoopera “Valentīna – Latvijas kultūras leģenda”

Piedāvā: SIA “Operetes teātris”

Norises laiks: Pēc iepriekš izsludināta grafika no 17. aprīļa; klātienes norise

Kontaktinformācija: Anda Sirsone, e-pasts: koordinators@operetesteatris.lv;

tel. nr.: 28550441

Mērķauditorija: 10.–12. klase

Plašāk: <https://www.operetesteatris.lv/valent298na.html>

Latviešu komponista Artura Maskata monoopera stāsta par Latvijas kultūras leģendu, kinozinātnieci – Valentīnu Freimani (1922–2018). Valentīnas mīlas stāsts muzikālajā valodā radīts ar reālā un multimediju saspēli, kustību un asociatīvām darbībām, vēsturiskiem audiovizuālajiem citātiem, runātiem dialogiem, stepa un tango dejas elementiem.

Darbība norisinās Latvijas un visas Eiropas vēstures dramatisma pilnajā laikā no 1939. līdz 1944. gadam. Un tam – kā pretstats un pastāvēšanas un būšanas kodols – Valentīnas sirsnīgā sievišķība, dziļā un patiesā cilvēkmīlestība, kas kā gaismas stars, koši mirdzot, izvijas cauri sociālpolitiski sarežģītam, vēsturiskam fonam, sasildot ikvienu viņas tuvumā.

Šis ir operas “Valentīna” (2014) mākslinieciski jauns skatuviskais traktējums – pilnformāta operas pārlikums kameroperas, multimediālas monooperas formātā. Operas librets veidots pēc V. Freimanis autobiogrāfiskā romāna “Ardievu, Atlantīda!” motīviem.

Pirmizrāde 2024. gada 17. aprīlī.

Koncerts “Latvijas Radio koris. Sakrālie dziedājumi. Satikšanās”

Piedāvā: VSIA “Latvijas koncerti”

Norises laiks: 19. aprīlī Sv. Jāņa Baznīcā, Rīgā; klātienes norise

Kontaktinformācija: Maija Klotiņa, e-pasts: majja.klotina@radiokoris.lv; tel. nr.: 26602268

Mērķauditorija: 10.–12. klase

Plašāk: <https://fb.me/e/1Q8QZ8QgJ>

Sakrālo dziedājumu cikla koncertā gaidāma satikšanās ar renesanses un 21. gadsimta zviedru, angļu, ukraiņu un latviešu komponistu kormūziku. Koncerta programmā spāņu renesanses komponista Tomasa Luija de Viktorijas “Missa Salve”, iemiesojot 16. gadsimta vokālās polifonijas zelta laikmetu, angļu komponista Aivena Mūdijs vēl pirms došanās mūžībā 2024. gada sākumā īpaši Latvijas Radio korim uzrakstītā Tēvreize “Babbu nostru” sardīniešu valodā, kas koncertā piedzīvos pirmatskaņojumu. Savukārt zviedru komponistes Britas Bīstremas kora darbs “To māner” (“Divi mēneši”) tapis kā veltījums dāņu komponistam Pēram Nergordam 90. gadu jubilejā, apcerot Nergorda muzikālajai pasaulei tuvas tēmas – sapņus, pavadoņus un pavedienus. Ukraiņu skaņradei Viktorijai Poļevai skaņdarbus ir pasūtījuši vadošie laikmetīgās mūzikas izpildītāji, un, komponiste pievērsusies jaunajai vienkāršībai, padziļinātām sakrālo tekstu studijām un to iemiesošanu mūzikā, radījusi kora miniatūras “Šodien Jaunava” un “Dievmāte”.

Koncertsaruna “Latviju svētkos godinot”

Piedāvā: SIA MA EVENTS, SIA AA EVENTS

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; klātienes norise

Kontaktinformācija: Mikus Abaroniņš, e-pasts: mikus.abaronins@gmail.com;

tel. nr.: 29577141

Mērķauditorija: 1.–12. klase

Plašāk: <https://latvijasskolassoma.lv/norise/koncertsaruna-latviju-svetkos-godinot/>

Latviešu komponistu daiļradē dažādos laikos ir atrodami veltījumi savai zemei Latvijai, tāpēc caur šiem darbiem ir iespējams izstāstīt mūsu tautas pieredzes emocionālākos brīžus. Koncertsaruna “Latviju svētkos godinot” sniedz iespēju gan iepazīt un izbaudīt latviešu komponistu (Jānis Lūsēns, Zigmars Liepiņš, Uldis Stabulnieks, Uldis Marhilēvičs, Raimonds Pauls un citi) mūziku, gan papildināt zināšanas par to, kā komponisti savas valsts vēsturi ir iemūžinājuši notīs.

Starp muzikālajiem priekšnesumiem jauniešiem būs iespēja izzināt stāstus par šīm dziesmām un to radītājiem, paplašinot zināšanas par Latvijas muzikālo kultūras mantojumu. Katrai īpašai dziesmai ir savs stāsts, ko atklāsim kopā.

TEĀTRIS

Izrāde “Jelgava '94”

Piedāvā: VSIA “Latvijas Leļļu teātris”

Norises laiks: Pēc iepriekš izsludināta grafika no 26. aprīļa; klātienes norise

Kontaktinformācija: Diāna Siliņa, e-pasts: diana@lelluteatris.lv; tel. nr.: 26556669

Mērķauditorija: 7.–12. klase

Plašāk: <https://www.lelluteatris.lv/lv/izrades/latviesu-trupa/liela-zale/jelgava-94>

Stāsts par kādas grupas tapšanu pēc autora Jāņa Joņeva romāna “Jelgava 94” motīviem.

Izrādes darbība norisinās no 1994. līdz 1995. gadam Jelgavā. Tās galvenais varonis četrpadsmit gadus vecais Jānis meklē savu identitāti un brīvību mūzikā. Smagajā mūzikā. Jānim kopā ar draugiem ir svarīgi nostāties pretējā pusē visam tam, ko sabiedrība uzskata par pareizu. Klusi, bet neapturami draugu vidū dzimst sapnis dibināt leģendāru smagā metāla grupu. Tādu, kādas

Latvijā vēl nav.

Pirmizrāde 2024. gada 26. aprīlī.

Izrāde “Kaka un pavasaris”

Piedāvā: ISTABAS TEĀTRIS / Biedrība “Pusstāvs”

Norises laiks: Pēc iepriekš izsludināta grafika; klātienēs norise

Kontaktinformācija: Jānis Znotiņš, e-pasts: istabasteatris@gmail.com; tel. nr.: 26589458

Mērķauditorija: 1.–2. klase

Plašāk: <https://latvijasskolassoma.lv/norise/izrade-kaka-un-pavasaris/>

Izrāde veidota teātrim neierastā vidē un tapusi pēc igauņu rakstnieka Andrusa Kivirehka grāmatas “Kaka un pavasaris” motīviem.

Grāmata stāsta par svarīgām bērna augšanas procesa tēmām – ģērbšanos, mācīšanos lasīt, attiecībām bērnudārzā, skolā u. c. Izrādei izvēlētie stāsti atklāj šajās norisēs kopsakarības, kuras bērns vēl, iespējams, nesaskata.

Jānis Znotiņš: “Bērnu izrādes veidoju, lai muļķojoties sniegtu bērniem jēgpilnu stundu, kurā viņi iemācās ko jaunu. Manuprāt, Andrus Kivirehks to lieliski paveic savos stāstos. Viņš ar provocējošu muļķību sasniedz dziļu jēgu par pasaules kārtību.”

Izrāde “Mātes piens”

Piedāvā: VSIA “Mihaila Čehova Rīgas Krievu teātris”

Norises laiks: Pēc iepriekš izsludināta grafika; klātienēs norise

Kontaktinformācija: Teātra administrācija, e-pasts: administracija@mct.lv;
tel. nr.: 20372513

Mērķauditorija: 10.–12. klase

Plašāk: <https://www.mct.lv/lv/izrades/mates-piens>

Ukrainu izcelsmes aktrises Anastasijas Ļovinas monoizrāde tapusi pēc Noras Ikstenas romāna ar tādu pašu nosaukumu motīviem. Mazās formas viencēliena izrāde “Mātes piens” vēsta par mātes un meitas attiecībām, kur savijas bērņības iespaidi un pieaugušo pārdzīvojumi padomju laika Latvijā.

Stāsts par māti un meitu, kurām katrai ir sava patiesība, sava sāpe un sava mīlestība. Tas savieno pagātni un tagadni: meita dzīvo savas mātes dzīvi, lasot viņas dienasgrāmatu. Stāsts, kurā cieši savijas bērņības iespaidi un pieaugušo pārdzīvojumi, rūgtums un humors, dusmas un maigums.

NB! Izrāde notiek krievu valodā, un to iespējams izmantot arī krievu valodas kā svešvalodas apgūvē, vienlaikus šai izrādei pieejami titri latviešu valodā.

Izrāde “Mēs, roks un PSRS”

Piedāvā: VSIA “Valmieras drāmas teātris”

Norises laiks: Pēc iepriekš izsludināta grafika; klātienē norise

Kontaktinformācija: Agnese Vasiļevska, e-pasts: biletetes@valmierasteatris.lv;

tel. nr.: 64207335

Mērķauditorija: 10.–12. klase

Plašāk: <https://valmierasteatris.lv/izrade/mes-roks-sekss-un-psrs/>

Šis ir stāsts par jauniem cilvēkiem, kuri 1985. gadā piedzīvoja leģendāro grupas “Pērkons” koncertu Ogres estrādē un tam sekojošo vilciena izdemolēšanu. Trīs draugi – septiņpadsmitgadīgie Andrejs, Vizma un Uģis – klausās mūziku, cenšas atrast savu vietu dzīvē, risina attiecības viens ar otru, ar savām ģimenēm un komunistisko režīmu. Viņu alkas pēc neatkarības no vecāku un iepriekšējo paaudžu uzskatiem un kontroles sakrīt ar lielajām, kolektīvajām, gaisā jūtamajām alkām pēc pārmaiņām un brīvības. Izrādē skanēs arī grupas “Pērkons” mūzika, katrai dziesmai kļūstot par nozīmīgu daļu no stāsta.

Izrāde jauniešiem, kuri grib uzzināt, kā tas bija un tiem, kuri to piedzīvojuši paši.

Izrāde “Spēlēju, dancoju”

Piedāvā: VSIA “Latvijas Nacionālais teātris”

Norises laiks: Pēc iepriekš izsludināta grafika; klātienē norise

Kontaktinformācija: Teātra administrācija, e-pasts: pardosana@teatris.lv; tel. nr.: 67006336 vai 67006337

Mērķauditorija: 8.–12. klase

Plašāk: <https://teatris.lv/izrade/speleju-dancoju/>

Kāds ir mākslinieka uzdevums? Izklaidēt? Paust savu pilsonisko nostāju? Protestēt pret pasaules netaisnībām? Iestāties par vājākajiem? Sniegt reliģisku pārdzīvojumu vai propagandēt ideoloģiskās pārliecības? Un, ja jā – tad kuras? Savas vai mākslas darba finansētāju? Kurā brīdī ziedojums kļūst par kukuli, sponsors par cenzoru, bet krogus dzērājs par varoni?

Kamēr kāds vientuļš mākslinieks naivi tic savām spējām mainīt notikumu gaitu ar paša radītas dziesmas palīdzību, alkatības pārņemtajā velnu rijā jau sen viss ir izlemts viņa vietā. Tomēr jebkurai visatļautībai reiz pienāk gals.

Latvijas Nacionālā teātra izrāžu ieraksti (digitāla norise)

Piedāvā: VSIA “Latvijas Nacionālais teātris”

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; digitāla norise – ieraksta veidā

Kontaktinformācija: Teātra administrācija, e-pasts: pardosana@teatris.lv; tel. nr.: 67006336 vai 67006337

Mērķauditorija: 1.–12. klase

Plašāk: <https://teatris.lv/biletetes/latvijas-skolas-soma/>

Laikā, kad skolēni ar tehnoloģiju palīdzību var bagātināt mācību programmu saturu un nodrošināt iespēju baudīt izrādes viedierīču ekrānos, teātris dodas pie jauniešiem, aicinot izzināt

latviešu kultūras vērtības un iepazīt mūsu mantojumu ar izrādēm “Indrāni”, “Latvieši” un “Tikšanās vieta – Rīgas pilsētas II teātris”.

Izvēloties digitālās izrādes, kas atbilstu katras skolas, klases vēlmēm un vajadzībām, aicinām iepazīties ar izrāžu aprakstiem Latvijas Nacionālā teātra mājaslapā.

CIRKS

Muzikāla cirka izrāde “Es nevaru ciest, ka viņi ēd tik skaļi”

Piedāvā: Liepājas koncertzāle “Lielais Dzintars”

Norises laiks: 26. aprīlī Liepājas koncertzālē “Lielais dzintars”; klātienes norise

Kontaktinformācija: Sanija Tamuža-Širmane, e-pasts: sanija.tamuza-sirmane@lielaisdzintars.lv, tel. nr.: 20054573

Mērķauditorija: 7.–12. klase

Plašāk: <https://lielaisdzintars.lv/lv/kalendars/pasakums/es-nevaru-ciest-ka-vi-i-d-tik-ska-i>

Izrāde vērš uzmanību uz to, kā pusaudži reflektē par apkārtējo pasauli. Sadzīviskie sīkumi piepilda lielāko daļu mūsu ikdienas, bet pusaudžu vecumā ierastās un pazīstamās lietas nereti izraisa konfliktus ar apkārtējiem – par to, ka kāds pārāk skaļi ēd, velk drēbes kaitinošā krāsā vai tur pildspalvu citādāk kā mēs gribētu. It kā muļķīgi, bet katrs no mums ir bijis situācijā, kad šādi sīkumi izprovocē uz pārspīlētu rīcību vai domām.

Uzveduma dramaturģisko koncepciju veidojusi dramaturģe Ance Muižniece, bet scenogrāfiju un tērpus – scenogrāfe Pamela Butāne. Savukārt muzikālo programmu veido četri skaņdarbi, kurus radījuši komponisti – Kristis Auznieks, Platons Buravickis, Linda Leimane un Santa Ratniece. Četrās ainās tos uz skatuves izspēlē un atspoguļo pieci cirka mākslinieki un pieci mūziķi.

Caur mūziķu un cirka mākslinieku mijiedarbību uz skatuves tiks izspēlēts indivīdu attīstības ceļš līdz sevis un pasaules pieņemšanai.

DEJA

Laikmetīgās dejas izrāde “Iekšas”

Piedāvā: Ģertrūdes ielas teātris

Norises laiks: Pēc iepriekš izsludināta grafika; klātienes norise

Kontaktinformācija: Maija Pavlova, e-pasts: git@git.lv, tel. nr.: 22020616

Mērķauditorija: 8.–12. klase

Plašāk: <https://git.lv/lv/shows/view/237>

Izrādē tiek meklēts, kas ir raksturīgs laikmetīgajai dejai Latvijā. Horeogrāfe Rūta Pūce strādā ar četrus dejotājus – Agates Bankavas, Agneses Bordjukovas, Annas Novikovas-Tilčikas un Marijas Saveiko – ķermeņiem kā arhīviem, kuros jau ir nogūlušās iespējamās atbildes. Arhīvi tiek atvērti gan iekustinot ķermeņa iekšieni, gan vienojoties kolektīvajās atmiņās par piedzīvoto un kopīgi manifestējot nākotnes sapņus. Kā būvēt nozari un būt māksliniekam reizē?

Izrāde izgaismo sadursmi starp individuālo un kolektīvo, iekšējo un ārējo, apslēptām alkām un esošo realitāti, kā metaforu izmantojot Latvijas laikmetīgās dejas nozari. Tā joprojām iet savu atbrīvošanas ceļu Latvijas kultūrpolitikā. Izrāde piešķir nozīmi subjektīvajam, godina ķermeni, atraisa balsi un iezīmē neatkarīgo mākslinieku ikdienu – vairāku lietu darīšanu reizē, izdegšanu, cīņu par savu nozari, nemitīgu uzdrīkstēšanos un reizē pielāgošanos.

Pirmizrāde 2024. gada 24. aprīlī.

VIZUĀLĀ MĀKSLA

Kriša Salmaņa izstāde “Melns, balts un viss kaut kas pa vidu”

Piedāvā: Liepājas koncertzāle “Lielais dzintars”

Norises laiks: Saskaņā ar darba laiku līdz 9. jūnijam; klātienes norise

Kontaktinformācija: Koncertzāles informācija, e-pasts: info@lielaisdzintars.lv;
tel. nr. 63424555

Mērķauditorija: 7.–12. klase

Plašāk: <https://lielaisdzintars.lv/lv/kalendars/pasakums/kriiss-salmanis-izstade-melns-balts-un-viss-kaut-kas-pa-vidu>

Viens no aktīvākajiem Latvijas māksliniekiem-domātājiem Krišs Salmanis piedāvā trīs melnbaltus video, kur katrs attiecināms uz kādu no Latvijas nesenas vēstures posmiem: Latvija pirms Otrā pasaules kara, Latvija padomju okupācijas laikā un Latvija atgūtās neatkarības gados – gaišas nākotnes gājiens, gūsts un atgūšanās. Divi no šiem darbiem “Maršs” (2023) un “Uzbrukums” (2023) Latvijā tiks eksponēti pirmoreiz.

Pie visas labas un drošas mūsdienu dzīvošanas netālā pagātne mums patlaban aktuālāka nekā jebkad. Melnā un baltā krasajai pretstāvei vidū meklējams saprašanās, cerības, aizstāvēšanas, cilvēcības ceļš. Neredzami pavedieni savij visus trīs melnbaltos audeklus vienā stāstā, ko vērigs skatītājs padarīs pats par savu stāstu.

Interaktīva izstāde “Makss un Morics. Tulkojusi Aspazija”

Piedāvā: Jūrmalas muzeja filiāle “Aspazijas māja”

Norises laiks: Saskaņā ar darba laiku līdz 27. aprīlim; klātienes norise

Kontaktinformācija: Muzeja informācija, e-pasts: aspazijas.maja@jurmala.lv;
tel. nr. 67769445

Mērķauditorija: 1.–4. klase

Plašāk: <https://www.jurmala.lv/lv/jaunums/aspazijas-maja-atverta-interaktiva-izstade-berniem-makss-un-morics-tulkojusi-aspazija>

Izstāde veidota pēc Vilhelma Buša komiksa “Makss un Morics”, savukārt septiņu nedarbu stāstu latviešu valodā lasītājiem 1904. gadā dāvājusi Aspazija.

Interaktīvā izstāde aicina kļūt par detektīviem, lai ar āķīgu uzdevumu palīdzību dotos pa pēdām diviem nedarbu veicējiem Maksam un Moricam. Izstādes autori – scenogrāfs Aigars Ozoliņš

un režisore Anta Priedīte – radījuši atvērtu un brīvu vidi, kas aicina tulkot zīmes un vārdus, provēt uz savas ādas un, to darot, padomāt par nodomu un seku samērību.

Vilhelma Buša “Makss un Morics” pirmo reizi Vācijā tika izdots 1865. gadā, tas ir laiks, kad “Daukšās” pasaulē nāca Elza Rozenberga jeb Aspazija. Elza ar Makša un Morica nedarbiem iepazīnās ģimnāzistes gados, taču pie pasaules vēsturē pārdotākās bērnu grāmatas tulkošanas dzejniece ķērās 1904. gadā, pēc Ernsta Plātesa izdevniecības pasūtījuma.

Miķeļa Mūrnieka personālizstāde “Behavioral Sink”

Piedāvā: Laikmetīgās mākslas centrs “Kim?”

Norises laiks: Saskaņā ar darba laiku līdz 19. maijam; klātienē norise

Kontaktinformācija: Mākslas centra informācija, e-pasts: kim@kim.lv; tel. nr. 29600916

Mērķauditorija: 10.–12. klase

Plašāk: <https://kim.lv/lv/solo-exhibition-behavioral-sink-by-mikelis-murnieks/>

Kopš šī gadsimta sākuma mūsu uzmanība tiek pievērsta vajadzībai būt plūstošākiem — tiek vēstīts, ka dinamisko pārmaiņu laikos tas kļūst par noderīgu instrumentu mūsu ikdienā. Tieši tēlniecība ar savu specifisko formu ir centrālais izstādei tapušo darbu materiālais kopsaucējs. Ierauts dažādu likumu, patērētāju ilūziju un sistēmu pinumos, skatītājs tiek aicināts izzināt vidi, kurā mākslinieks šķetinā dziļi personiskus, taču tajā pašā laikā sabiedrību raksturojošus pārdzīvojumus, kas apslēpti aiz sapņaina, bet trausla priekšvara.

Miķelis Mūrnieks (1995) radošajā darbā atsaucas uz *ready-made* mākslas žanru, veidojot objektus un instalācijas no atpazīstamiem materiāliem un formām. Par vienu no galvenajiem M. Mūrnieka izteiksmes līdzekļiem kļuvusi laikmetīgajai kultūrai atbilstoša sociālā kritika, kuru caurstrāvo ironisks un sabiedrību analizējošs raksturs.

Pretrunu un neizpratnes pavedieni atspoguļojas ne tikai ideju pasaulē, bet arī acīm redzamā — pārsteidzošā ūdens stāvokļu dažādībā. Izdomāti atgadījumi vai neērtas patiesības aicinās noķert pašrefleksijas un citu pārdomu viļņus. Mūrnieka daiļradei raksturīgajā sociāli kritiskajā garā arī šajā darbu sērijā tiks šķetināti un pārskatīti apziņas automatizētie uztveres īsceļi.

Kriša Salmaņa izstāde “Bezdarbības māktie ziloni”

Piedāvā: Latvijas Nacionālā bibliotēka

Norises laiks: Saskaņā ar darba laiku līdz 21. septembrim; klātienē norise

Kontaktinformācija: Anda Boluža, e-pasts: anda.boluza@lnb.lv; tel. nr. 29192851

Mērķauditorija: 7.–12. klase

Plašāk: <https://lnb.lv/lnb-atklaj-krisa-salmana-izstadi-bezdarbibas-maktie-ziloni/>

Izstādes izpētes procesā mākslinieks tikās ar visdažādākajiem bibliotēkas speciālistiem – indeksētājiem, mākslas krājuma glabātājiem, grāmatniecības vēsturniekiem un citiem. Guvis ieskatu tās attālākajās krātuvēs, mākslinieks bibliotēku rāda kā spoguļu labirintu, kurā ceļā uz mērķi apmeklētāju vada bibliotekāru izstrādātie meklēšanas rīki.

Izstādes ieceri atklāj Krišs Salmanis: “Mūsu uzdevums bija radīt mākslas darbu par bibliotēkas informācijas sistēmām. Tādas ir vairākas, lielākoties elektroniskas, un tās labi darbojas. Taču mēs izvēlējāmies savu, ne visai skaidru sistēmu. Tā ir neefektīva, bet interesanta. Šajā izstādē ir daži atradumi.” Izstādes ietvaros radītā spoguļu labirinta līkločus ietekmē gan Kriša minētie atradumi – UDK jeb universālās decimālās klasifikācijas ciparu valoda vai grāmatu pārvešanai lietotās banānu kastes –, gan pasaulē notiekošie procesi, kas nenovēršami atspoguļojas bibliotēkas darbā, piemēram, Preiļu konceptuālista Eināra Pelša kopoto rakstu sējums ķieģelis “Janka” un mūsdienu informācijas konflikti.

Dzeldes Mierkalnes personālizstāde “Doom Doom Delight”

Piedāvā: Mākslas telpa “Tur”

Norises laiks: Saskaņā ar darba laiku līdz 4. maijam; klātienes norise

Kontaktinformācija: Telpas informācija, Dzelde Mierkalne, e-pasts: tur.telpa@gmail.com, dzelde.mierkalne@gmail.com

Mērķauditorija: 9.–12. klase

Plašāk: <https://www.facebook.com/turtelpa/>

Izstādē māksliniece caur ironiju un humoru izceļ mūsdienu pasaules aktualitātes. Kā simbols pagātnei un mūžīgai dzīvībai ekspozīcijā izmantota mākslīgā zāle. Izstādes caurviju tēls ir pasaulslavenais animācijas filmu varonis Mikipele. Tā māksliniece izsaka emocijas, kuras citkārt mēdz būt neskaidras.

“Es savos darbos stāstu par laiku, kurā šobrīd dzīvojam. Tas ir tāds kā veltījums tam, kas notiek apkārt un kā tas liek iekšēji un ārēji justies,” stāsta māksliniece. Šī izstāde ir noslēdzošā izstāžu ciklā “Pārejošā mūžība”.

Izstādes kurators Edvards Shautens: “Viņas darbi ir ļoti aizraujoši. Es jau dažus gadus sekoju viņas mākslai. Viņa ir ļoti interesanta māksliniece. Procesa laikā sapratām, ka viņa ir viena no pirmajām jaunās paaudzes māksliniecēm, kas piedāvā darbus lielajā mākslas pasaulē. Interesanti redzēt to jaunās paaudzes perspektīvu un domāšanu mākslas pasaulē. Un tas šķiet interesantākais, un šī izstāde ir pierādījums tam.”

Fotoizstāde “Krāsainā Latvija”

Piedāvā: Latvijas Nacionālais vēstures muzejs (LNVM)

Norises laiks: Saskaņā ar darba laiku līdz 31. maijam; klātienes norise

Kontaktinformācija: LNVM Izglītības un komunikācijas departaments, e-pasts: info@lnvm.lv; tel. nr. 67221357

Mērķauditorija: 5.–12. klase

Plašāk: <http://lnvm.lv/?p=18205>

Izstāde aicina unikāla veidā izzināt Latvijas vēsturi autentiskās krāsās vairāk nekā gadsimta garumā.

Izstādē ieskicēta krāsu fotogrāfijas attīstība kopš 20. gadsimta sākuma – sākot no senākajiem kolorētajiem fotoattēliem, pirmajiem Latvijas teritorijā uzņemtajiem autohroma diapozitīviem

1910. gadā, unikāliem 1930. gadu starpkaru Latvijas privātiem krāsu uzņēmumiem, cauri padomju laika fotogrāfu veikumam līdz pat modernās krāsu fototehnikas ēras sākumam līdztekus valsts neatkarības atgūšanai 1990. gadā.

Blakus LNMM krājuma fotogrāfijām izstādē ievērojama vieta atvēlēta Latvijas ģimeņu attēliem, kas piešķir personiskāku šķautni Latvijas krāsainajam tēlam.

Izstāde “Mūra nojaukšana. Latvijas māksla 1985–1991”

Piedāvā: Latvijas Nacionālais mākslas muzejs (LNMM)

Norises laiks: Saskaņā ar darba laiku, pēc pieprasījuma; klātienes norise

Kontaktinformācija: Izglītības programmu kuratori, e-pasts: ekskursijas@lnmm.lv;

tel. nr. 67324461

Mērķauditorija: 5.–12. klase

Plašāk: <https://www.lnmm.lv/latvijas-nacionalais-makslas-muzejs/par-muzeju/pastavigas-ekspozicijas/mura-nojauksana-latvijas-maksla-1985-1991-20>

Ekspozīcija veltīta Latvijas laikmetīgās mākslas avangardiskajai lomai valstiskās neatkarības atgūšanas periodā, kad Mihaila Gorbačova 1985. gadā iniciētās atklātības un pārbūves politikas iespaidā sabiedrībā, tai skaitā rakstnieku, mūziķu, mākslinieku vidē, aizsākās ievērojami liberalizācijas procesi. Tie iedvesmoja Latvijas sabiedrību un ietekmēja arī politisko lēmumu pieņemšanu. Šis nesenās vēstures laikposms, kad māksla kļuva par pretošanās formu un pārmaiņu veicinātāju, atgādina mums kultūras un radošās brīvības nozīmi.

Izstādes nosaukums atsaucas uz Kristapa Ģelža videoinstalāciju “Mūra nojaukšana”, kurā mūris skatāms kā ideoloģisks simbols “dzelzs priekškarām”, kas sadalīja Eiropu četrus gadu desmitus.

Ekspozīcijas pamatu veido Latvijas Nacionālā mākslas muzeja kolekcijas darbi, kuru saturs reaģē un kritiski vērsas pret padomju sociālpolitisko realitāti, saglabājot skaudru aktualitāti arī šodien, kad pavisam netālu no mums Krievija izvērš karu un posta Ukrainas teritoriju un cilvēku dzīves. Mākslinieki atklāj pārmaiņu ērai raksturīgās pretrunas un eksistenciālo pieredzi, gan izmantojot ideoloģiski piesātinātu simboliku, mitoloģiskas alegorijas un tēlus, gan pavisam tieši runājot par svarīgiem notikumiem.

Muzejpedagoģiskā nodarbība “Brīvības darbnīca” LNMM izstādē “Mūra nojaukšana. Latvijas māksla 1985–1991”

Nodarbība skolēniem izstādē “Mūra nojaukšana. Latvijas māksla 1985–1991” pievēršas Atmodas laika perioda mākslai, saistot tam laikam aktuālās mākslas izpausmes ar mūsdienu mākslā novērojamajām aktualitātēm, vienlaikus aicinot skolēnus reflektēt par brīvības jēdzienu.

Izstādē pārstāvētais laika periods Latvijai nozīmēja cīņu par neatkarību, vēlmi atbrīvoties no padomju ideoloģijas žņaugiem, represijām un vēlmi veidot pašiem savu nacionālu valsti. Māksliniekiem tas nozīmēja spēt runāt godīgi, redzēt pasauli un justies brīvi.

Radošā darbnīca 7.–12. klašu skolēniem balstās uz katra indivīda brīvības izpratni un brīvības jēdziena interpretāciju. Jaunieši šajā vecumā asi izjūt sabiedrības problēmas – valstī, cilvēku attiecībās un paši sevī. Brīvība ir aktuāla vienmēr.

Nodarbība sākas ar izstādes apskati muzejpedagoga pavadībā, tematiski pievēršoties Atmodas laika mākslas periodam un šī laika aktuālajām mākslas norisēm. Tālāk seko darbs grupās, diskusiju ceļā nonākot līdz nodarbības noslēgumam – radošas kompozīcijas radīšanai.

Plašāk: <https://latvijasskolassoma.lv/norise/muzejpedagogiska-nodarbiba-brivibas-darbica/>

KINO

Filma “Marijas klusums”

Piedāvā: Filmu studija “Mistrus Media”

Norises laiks: Latvijas kinoteātros un pēc pieprasījuma skolās pie filmu izplatītājiem; gan klātienē, gan digitāla norise

Kontaktinformācija: Aicinām sazināties ar katru piedāvātāju individuāli

Mērķauditorija: 7.–12. klase

Plašāk: <https://www.mistrusmedia.lv/lv/filmas#spelfilmas/marijas-klusums>

Patiesos notikumos balstītā vēstures drāma vēsta par Latvijā dzimušo teātra un mēmā kino aktrisi Mariju Leiko, kura 20. gadsimta pirmajā trešdaļā bija viena no nedaudzajām latviešu izcelsmes aktrisēm, kas filmējusies starptautiski, tostarp pie pazīstamā vācu ekspresionista Frīdriha Vilhelma Murnava.

Filmas stāsts noris aizvadītā gadsimta 30. gadu beigās – īsi pirms pasaulē eksplodēja jauns globāls karš – un vēsta par M. Leiko dzīves pēdējiem gadiem, kad aktrise dodas uz Padomju Savienību, lai parūpētos par savu mazmeitu un kļūst par Staļina iniciētās latviešu iznīcināšanas akcijas liecinieku un upuri.

Daudzsēriju spēlfilma “Dumpis”

Piedāvā: Filmu studija “Cinevilla Films”

Norises laiks: Latvijas kinoteātros un pēc pieprasījuma skolās pie filmu izplatītājiem no 12. aprīļa; gan klātienē, gan digitāla norise

Kontaktinformācija: Aicinām sazināties ar katru piedāvātāju individuāli

Mērķauditorija: 9.–12. klase

Plašāk: <https://www.facebook.com/serialsDumpis>

Filma balstīta vēsturiskos notikumos – 1975. gadā uz padomju karakuģa notiek sacelšanās mēģinājums, kuru ierosina kuģa politvadītājs, naivais ideālists Špagins.

Filma septiņās sērijās rāda drūmu Brežņeva laika stagnāciju, komunālā dzīvokļa sadzīvi Rīgā, padomju nomenklatūras visatļautību gan militārā sistēmā, gan ārpus tās, un pretstatā – galvenā varoņa aizrautīgi donkihotisko cīņu par cilvēka tiesībām un brīvībām. Tas ir gandrīz neticams notikumu pavērsiens totalitārisma apstākļos – viens kaismīgi pārliecināts revolucionārs spēj iedvesmot milzīga karakuģa apkalpi un aizraut līdz protestā pret sistēmu.

Koncertfilma “Ozols: No Rajona līdz Arēnai”

Piedāvā: Izplatītājs SIA “URBAN CLOTHING”

Norises laiks: Latvijas kinoteātros un pēc pieprasījuma skolās pie filmu izplatītājiem no 23. aprīļa; gan klātienē, gan digitāla norise

Kontaktinformācija: Aicinām sazināties ar katru piedāvātāju individuāli

Mērķauditorija: 5.–12. klase

Plašāk: <https://www.facebook.com/ozmuzika>

Latvijas hiphopa pamatlicēja Ozola radošās darbības divdesmitgades 2023. gada 28. decembra šovs Arēnā Rīga iemūžināts krāšņā koncertfilmā, kas ļaus no jauna tuvplānos ieraudzīt un piedzīvot ievērojamo pašmāju hiphopa notikumu.

Režisors Rolands Rekke kopā ar skaņu inženieri Didzi Simanoviču apkopojusi ne tikai Ozola vairāk nekā divdesmit gadu muzikālo veikumu, bet arī komentārus un atziņas no mūziķiem un laika biedriem, kas piedalījušies 2023. gada lielkoncertā. Koncertieraksts secīgi iziet cauri spilgtākajiem šova momentiem. Tam ir divas daļas, divi spilgti stāsti: pirmā daļa veltīta saspēlei ar Latvijas Radio bigbendu un Kristīni Prauliņu, savukārt otrā daļa izteikti atklāj hiphopa žanra būtību un ir kā retrospektīvs atskats uz spilgtākajiem daiļrades garadarbiem, kuru priekšnesumos līdzās Ozolam uz skatuves kāpa virkne citu pašmāju mūziķu, tostarp Dons, Gustavo, Čižiks, Kurts, ansis, rolands če, Prusax, xantikvariāts, Steps, Hotte, Kurts, Edavārdi, Rick Feds un Niklāvz.

Pirmizrāde 2024. gada 23. aprīlī.

DIZAINS

LMA Stikla mākslas nodaļas studentu darbu izstāde “Portāli”

Piedāvā: Jūrmalas muzejs

Norises laiks: Saskaņā ar darba laiku līdz 21. aprīlim; klātienē norise

Kontaktinformācija: Muzeja informācija, e-pasts: muzejs@jurmala.lv; tel. nr. 67761915

Mērķauditorija: 5.–12. klase

Plašāk: <https://www.facebook.com/JurmalasMuzejsJurmalaMuseum/>

Izstādi radījušas Latvijas Mākslas akadēmijas (LMA) Stikla mākslas katedras studentes Inta Priede, Džeina Mieze, Diāna Bodniece, Anna Enikova, Santa Bekmane un Lou Girerd-Chambaz; kuratore LMA Stikla mākslas katedras vadītāja docente Agnese Gedule.

Katra stikla māksliniece piedāvā savu unikālo redzējumu un perspektīvu, izmantojot stiklu kā vadošo materiālu, kas ļauj veidot portālus uz iedomu realitātēm. Mākslas darbi ne vien atspoguļo aktuālās tēmas un jūtas, bet arī aicina uz refleksiju un ieinteresētību par nezināmo. Katrs mākslas darbs ir kā iespēja piedzīvot individuālu pieredzi un interpretāciju, kas izriet no dažādām redzējuma un sajūtu kombinācijām, radot jaunas un nebijušas emocijas un izjūtas.

Izstāde “Liktenīgā sievietē”

Piedāvā: Muzejs “Rīgas Jūgendstila centrs”

Norises laiks: Saskaņā ar darba laiku līdz 26. maijam; klātienē norise

Kontaktinformācija: Muzeja informācija, e-pasts: jugendstils@riga.lv; tel. nr. 67181465, 67181464

Mērķauditorija: 9.–12. klase

Plašāk: <https://jugendstils.riga.lv/actual/852/>

Izstāde iepazīstina ar *Femme fatale* jeb liktenīgās sievietes atveidojumu jūgendstila mākslā, rādot idealizēto, skaisto un daudzveidīgo sievietes tēlu. Izstādē skatāmi privātkolekcijas un muzeja krājuma lietišķās mākslas priekšmeti un mākslas darbi.

Ikvienā laikmetā sava nozīme bija, ir un būs sievietei. Jūgendstila periodā viņas tēls un loma īpaši mistificēta un glorificēta, viņa atveidota pat ārkārtīgi idealizētās, sievišķīgās un pavedinošās formās. Slaida, pievilcīga – un bieži vien kaila – sieviete ar plīvojošiem matiem redzama mākslinieku un dizaineru radītās jūgendstila rotās, gleznās, grāmatu grafikā, dekoratīvajā mākslā un reklāmā.

Izstādē apskatāmi porcelāna šķīvji, vāzes, tases un servīzes, kuras rotā pagātnes aristokrātijas dāmu sejas, dekoratīvi un arī praktiski metāla priekšmeti, tajā skaitā vizītkaršu šķīvji, kārba kafija glabāšanai no Pēterburgas un cepumu kārba no Londonas. Ekspozīciju papildina grāmatas, pastkartes, krāsainas litogrāfijas, zīmējumi un gleznas no muzeja krājuma.

Rīgas Porcelāna muzeja krājuma izstāde “Fajanss” Kuldīgā

Piedāvā: Rīgas Porcelāna muzejs, Kuldīgas pašvaldības aģentūra “Kuldīgas kultūras centrs”

Norises laiks: Saskaņā ar darba laiku līdz 20. maijam; klātienē norise

Kontaktinformācija: Muzeja informācija, e-pasts: muzejs@jurmala.lv; tel. nr. 67761915

Mērķauditorija: 5.–12. klase

Plašāk: <https://porcelanamuzejs.riga.lv/lv/jaunumi/rigas-porcelana-muzeja-krajuma-izstade-fajanss-kuldiga/>

Ekspozīcija radīta, lai veicinātu zināšanas un izpratni par Rīgā ražoto fajansu, fajansa kā materiāla specifiku, iepazīstināt ar ražošanas vēsturi, māksliniekiem un fajansa kā materiāla mākslinieciskajām iespējām.

Deponējums no Rīgas Porcelāna muzeja krājuma ļaus ieskatīties fajansa ražošanas pēdējā cēlienā; autoros un darbos. Servīzes un trauku komplekti, servējamie šķīvji, vāzes, krūkas, kā arī sīkplastika un suvenīri demonstrē tādu rūpniecisko mākslinieku un rūpniecībai sporādiski piesaistītu autoru radošā snieguma amplitūdu.

Kuldīgas vecajā rātsnamā izvietotā izstāde atklāj unikālu kultūras mantojumu, kas ļauj labāk izprast 20. gadsimta vidū, otrajā pusē strādājušos autorus, viņu radošo rokrakstu, tam laikmetam raksturīgo estētiku un porcelāna industrijas darbības principus. Izstāde rosinās iztēloties, kā būtu varējis būt, un varbūt kalpos par iedvesmu avotu jau mūsdienu skatītājam.

MATERIĀLAIS UN NEMATERIĀLAIS KULTŪRAS MANTOJUMS

Audiostāsta pastaiga “Iepazīsti Latvijas neatkarības stāstu” (bezmaksas)

Piedāvā: SIA “Premium Art”

Norises laiks: Digitāla norise – ieraksta veidā

Mērķauditorija: 1.–12. klase

Plašāk: <https://latvijasskolassoma.lv/aktualas-kulturas-norises/interaktiva-audiostasta-pastaiga-var-iepazit-latvijas-neatkaribas-stastu/>

Bērnu grāmatu autore, rakstniece Agnese Vanaga kopā ar vēstures lietpratēju, pieredzējušu skolotāju Vitu Jaunuzolu radījušas interaktīvu pastaigu-stāstu maršrutu Rīgas centrā, lai aizraujošā un izglītojošā veidā iepazīstinātu ar svarīgākajiem Latvijas neatkarības iegūšanas un tās atjaunošanas notikumiem.

Šī ir iespējas skolēniem uzzināt par to, kas un kā notika, kādi apstākļi palīdzēja, kādi šķēršļi bija jāpārvar, kādi cilvēki bija klāt toreiz un ko viņi darīja ne tikai 18. novembrī, lai mēs ik gadu varētu svinēt Latvijas dzimšanas dienu.

Komponists Kārlis Auzāns ir paspilgtinājis stāstu ar oriģinālmūziku un skaņas efektiem, radot sajūtu, ka stāsta klausītājs atrodas stāsta epicentrā un notikumi tam notiek visapkārt. Neatkarības stāstu ierunājusi TV personība un pasākumu vadītājs Renārs Zeltiņš, kurš iejuties kareivja Viļa lomā un gan sasmīdinās, gan saraudinās stāsta klausītājus.

Pastaiga plānota tā, lai klausītāju izvestu pa nozīmīgākajām vietām, kas ir bijušas nozīmīgas Latvijas vēsturē un saistītas ar neatkarības iegūšanu. Pastaigā var doties jebkurā sev ērtā laikā.

Audiostāsta pastaiga “Iepazīsti Latvijas neatkarības stāstu” ir aptuveni stundu gara un ir pieejama bez maksas aplikācijā Qwixi (pieejama gan App Store, gan Google Play).

LNVM Tautas frontes muzeja piedāvājums, atzīmējot 1990. gada 4. maiju (bezmaksas)

Piedāvā: Latvijas Nacionālais vēstures muzejs (LNVM)

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; klātienē un digitāla norise

Kontaktinformācija: LNVM Tautas frontes muzejs, e-pasts: tfm@lnvm.lv; tel. nr. 67224502

Mērķauditorija: 5.–12. klase

Plašāk: <https://www.facebook.com/tautasfrontesmuzejslnvm>

Atzīmējot 1990. gada 4. maija deklarācijas “Par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu” 34. gadadienu, LNVM Tautas frontes muzejs skolēniem piedāvā daudzveidīgus notikumus:

- 30. aprīlī un 2.–3. maijā izzinoša pastaigu Tautas frontes muzejā speciālista pavadībā, kā arī lekcija muzejā “1990. gada 4. maijam pa pēdām” par Neatkarības deklarācijas tapšanu.
- 7.–10. maijā, iepriekš piesakoties, tikšanās ar Neatkarības deklarācijas autoriem un balsotājiem (informācija tiks precizēta; aicinām sekot līdzi LNVM komunikācijas kanāliem).

Muzejs aicina virtuāli izstaigāt Neatkarības deklarācijas radīšanas vietas (digitālā norise “1990. gada 4. maijam pa pēdām” pieejama te: <https://ej.uz/4majjacels>), kā arī piedāvā noklausīties žurnālista un publicista, Latvijas Tautas frontes priekšsēdētāja un Latvijas Republikas Augstākās padomes priekšsēdētāja pirmā vietnieka Dainā Īvāna Trešās atmodas laikā teikto runu video rekonstrukcijas digitālo resursu vietnē “eMuzejs” (video pieejami te: <https://emuzejs.lnvm.lv/resursi/video-un-audio/videostasti/daina-ivana-atmodas-runu-rekonstrukcijas>).

Izstāde “Satversme 100+”

Piedāvā: Latvijas Nacionālais vēstures muzejs (LNVM)

Norises laiks: Saskaņā ar darba laiku līdz 31. maijam; klātienēs norise

Kontaktinformācija: LNVM Izglītības un komunikācijas departaments, e-pasts:

info@lnvm.lv; tel. nr. 67221357

Mērķauditorija: 5.–12. klase

Plašāk: <http://lnvm.lv/?p=20417>

Izstāde “Satversme 100+” iepazīstina ar Latvijas konstitūcijas tapšanas vēsturi, vēsturiskajām izmaiņām, ko tā ieviesa, un aicina domāt, diskutēt un novērtēt pamatlikumā paustās idejas un vērtības arī mūsdienās.

Izstādē ar atraktīviem scenogrāfiskajiem elementiem un mūsdienu tehnoloģijām skaidrots Satversmes izstrādes process, pamatlikuma tapšanā iesaistīto personību un to pārstāvēto politisko spēku loma, kā arī iezīmēti jaunās valsts konstitūcijas ieviestie jauninājumi pagātnes un šodienas kontekstā.

Muzejpedagoģiskā nodarbība LNVM izstādē “Satversme 100+”

Nodarbības laikā skolēni uzzina galvenos Satversmes pamatprincipus, salīdzinot Satversmes ietvertās normas un tiesības ar dažādu sabiedrības grupu iespējām pagātnē – Livonijas, Kurzemes–Zemgales hercogistes un Krievijas impērijas laikā. Izprotot Satversmes ieviestās pārmaiņas un vēsturisko nozīmi, ar scenogrāfiski izveidotas vides un multimediju palīdzību nodarbībā iepazīstina ar Satversmes autoriem un likuma tapšanu, kā arī Satversmes likteni vēstures griezumā: pēc 1934. gada 15. maija, Latvijas neatkarības zaudēšanas un neatkarības atjaunošanas.

Nodarbības laikā skolēni pēta dažādus vēstures avotus, ar uzdevumu palīdzību iejūtas dažādu laikmetu sabiedrībās. Nodarbības noslēgumā apgūst Satversmes piedāvātās un garantētās pilsoniskās līdzdalības iemaņas, pie interaktīva “balsošanas galda” piedaloties nobalsošanā par kādu svarīgu jautājumu un pamatojot savu izvēli.

Plašāk: <https://latvijasskolassoma.lv/norise/mujejpedagogiska-nodarbiba-izstade-satversme-100/>

Mujejpedagoģiskā nodarbība “Trešajai Atmodai pa pēdām”

Piedāvā: Latvijas Nacionālais vēstures muzejs (LNVM)

Norises laiks: Saskaņā ar darba laiku līdz 31. maijam; klātienes norise

Kontaktinformācija: LNVM Tautas frontes muzejs, e-pasts: tfm@lnvm.lv; tel. nr. 67224502

Mērķauditorija: 5.–12. klase

Plašāk: <https://latvijasskolassoma.lv/norise/muzejpedagogiska-nodarbibiba-tresajai-atmodai-pa-pedam/>

Nodarbības laikā skolēniem tiek sniegts padziļināts ieskats Trešās atmodas notikumos, aptverot laika posmu no 1985. līdz 1991. gadam.

5.–9. klašu skolēni iepazīstas ar priekšmetu, fotogrāfiju un dokumentu kopumu, kas stāsta par Latvijas un Baltijas neatkarības centieniem 20. gadsimta 80. gadu otrajā pusē. Nodarbības ietvaros iespējams uzzināt par Latvijas Tautas frontes izveidošanos, akcijas “Baltijas ceļš” norisi, 1990. gada 4. maija deklarācijas pieņemšanu, 1991. gada barikādēm, kā arī citiem Latvijas vēsturē svarīgiem notikumiem.

Nodarbība notiek unikālā ēkā – Latvijas Tautas frontes mītnesvietā, kurā tika pieņemti nozīmīgi lēmumi un risinājās vēsturiski notikumi, organizējot ceļu uz Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanu.

LITERATŪRA UN GRĀMATNIECĪBA

Izstāde “Paātrinājums: latviešu grāmatniecības īsais ceļš no aizbildniecības līdz patstāvīgai nozarei 19. gadsimtā”

Piedāvā: Latvijas Nacionālā bibliotēka (LNB)

Norises laiks: Saskaņā ar darba laiku līdz 2024. gada rudenim; klātienes norise

Kontaktinformācija: Anda Saldovere, e-pasts: anda.saldovere@lnb.lv; tel. nr. 29336112

Mērķauditorija: 7.–12. klase

Plašāk: <https://lnb.lv/atklas-izstadi-paarinajums-latviesu-gramatniecibas-isais-cels-no-aizbildniecibas-lidz-patstavigai-nozarei-19-gadsimta/>

LNB astotajā – bibliotekāru stāvā – izvietotā ekspozīcija radīta, lai akcentētu grāmatas nozīmi latviešu rakstu kultūras saglabāšanā un attīstībā, iezīmējot Latvijas vēsturisko novadu grāmatniecības darbinieku lomu un ieguldījumu grāmatu un zināšanu izplatībā.

Izstādei izvēlētas sešas izcilas personības; katra no tām pārstāv kādu no sešiem Latvijas kultūrvēsturiskajiem novadiem, apzināti izcelta grāmatnieku darbība ārpus galvaspilsētas. Grāmatnieku ģeogrāfiskās darbības vietas iezīmētas stilizētā Latvijas kartes kontūrā. Piemēram, Vilis Altbergs izvēlēts savas darbības Pierīgā un Pārdaugavā dēļ, tāpat Andrivs Jūrdžs izcelts, par pamatu ņemot darbību Latgalē u.c.

Vairāk par izstādes ieceri un katru no tās vēstījumā ietvertajām personībām izlasāms Latvijas bibliotēku portālā ievietotajā publikāciju sērijā: <https://www.biblioteka.lv/paarinajums-ievads/>.

Citi noderīgi resursi

2024. gadā aprit 34 gadi kopš 1990. gada 4. maijā demokrātiskās vēlēšanās ievēlētā LPSR Augstākā padome, paužot tautas gribu, pieņēma [Neatkarības deklarāciju](#), kas noteica Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu uz valsts nepārtrauktības pamata. Latvija turpinājusi pastāvēt nepārtraukti kopš tās proklamēšanas 1918. gada 18. novembrī.

Izzinot 4. maija notikumus, iesaistītās organizācijas, personas, vēsturisko kontekstu un Latvijas tautas Trešo atmodu, aicinām ielūkoties vairākos informatīvos materiālos:

- Nacionālās enciklopēdijas šķirklī [“Latvijas neatkarības atjaunošana”](#) un [“1990. gada 4. maija deklarācija”](#).
- Kultūras ministrijas Latvijas valsts simtgades biroja [2020. gadā sagatavots informatīvs buklets](#), kur iekļautas vēsturiskās fotogrāfijas un dokumenti, noderīgas saites uz video arhīviem un vērtīgiem papildu izziņas materiāliem. To papildina Daiņa Īvāna eseja, kas veltīta Latvijas neatkarības atjaunošanas trīsdesmitajai gadadienai.

Buklets pieejams te: [Deklarācijai “Par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu” 30 \(pdf\)](#).

- Valsts kancelejas 2017. gadā sagatavots informatīvs materiāls [“4. maija Neatkarības deklarācija”](#) (pdf).
- Dokumentālā raidījuma [“Atslēgas”](#) par Latvijas valsts vēstures nozīmīgākajiem notikumiem 2018. gadā sagatavotā [16. sērija “Latvijas Republikas Neatkarības deklarācija – 1990. gada 4. maijs”](#) (YouTube).

Raidījuma 16. sērija rakstītā veidā pieejama te: [16. sērija tekstā](#) (pdf).

Dokumentālā projekta autoru radīts materiāls skolotājiem: [16. sērijas vēstures stundu plāns](#) (pdf).

- Latvijas reģionu televīzijas “ReTV” 2020. gadā sagatavots dokumentālais raidījums [“Baltijas ceļš – ceļš uz brīvību”](#) (YouTube).
- Interneta žurnāla “Satori” rakstu sērija [“Visjaunāko laiku vēsture”](#), kurā 12 žurnāla autori atskatījušies uz spilgtākajiem notikumiem 90. gadu Latvijas kultūrtelpā.
- Nacionālā Kino centra [Latvijas filmu klasikas izlase](#), kur apkopotas un brīvpieejamas dažādas spēlfilmas, animācijas un dokumentālās filmas.
- Latvijas Televīzijas ar Borisa un Ināras Teterevu fonda atbalstu radītā raidījumu cikla [“Teātris.zip”](#) 2024. gada pavasara sezonas ietvaros pieejami dažādu Latvijas teātru iestudējumu ieraksti un pavadošie materiāli.

Raidījumu cikla “Teātris.zip” arhīvs pieejams [REplay.lv](#).

LAI SKAISTI SVĒTKI!

* * *

Atgātnes praktiskai lietošanai:

- Visplašākā informācija par programmā rekomendētajām kultūras norisēm atrodama [programmas mājaslapas katalogā](#).
- Mājaslapas katalogā var nebūt norādītas:
  - o visas valsts kultūras iestāžu (tas ir, valsts kapitālsabiedrību teātru, koncertiestāžu, muzeju u. c.) piedāvātās norises, taču tās ir iekļautas programmas saturā un atrodamas konkrēto institūciju mājaslapās.
  - o īslaicīgi notiekošās kultūras norises (izstādes, vienu vai dažas reizes notiekoši koncerti utt.), kuru apmeklēšana jāaskaņo, sazinoties ar programmas komandu.
- Pedagogi lemj par katras konkrētās norises atbilstību noteiktai vecumgrupai un sasaisti ar mācību un audzināšanas darbu.
- Aktuālāko norišu izlases atrodamas ikmēneša jaunumu lapās, kas arī pieejamas [mājaslapā](#).
- Mājaslapas [aktualitāšu sadaļā](#) atrodama informācija par aktuālajām kultūras norisēm un skolēnu atsauksmes.
- Pašas jaunākās ziņas, foto un videomateriāli atrodami programmas “Latvijas skolas soma” sociālo mediju kontos “Facebook” <https://www.facebook.com/latvijasskolassoma>, “Instagram” <https://www.instagram.com/latvijasskolassoma/> un “X” https://x.com/LV_skolas_soma, kā arī programmas YouTube kanālā <https://www.youtube.com/@latvijasskolassoma>. Sociālajos medijos aicinām pievienot savu vērtējumu komentāru sadaļās vai dalīties ar kādu no ierakstiem un savu pieredzi.

Par norisēm, kas nav atrodamas nevienā no šiem resursiem, jāpārlicinās, vai tās atbilst programmas mērķim, sazinoties ar programmas “Latvijas skolas soma” komandu, rakstot uz e-pastu: pasts@latvijasskolassoma.lv.

Programmas YouTube kanālā <https://www.youtube.com/@latvijasskolassoma> ievietoti arī iepriekšējo gadu semināros, konferencēs un forumos sniegtie pedagogu un kultūras nozares ekspertu pieredzes stāsti un lekcijas, t.sk., programmas atklāšanas koncerta ieraksts, kā arī citi audiovizuālie resursi un metodiskie materiāli.

www.latvijasskolassoma.lv #LatvijasSkolasSoma
